

REHBER ÖĞRETMENLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN MESLEKİ REHBERLİK BAĞLAMINDA ELE ALINMASI

THE EVALUATION OF SCHOOL COUNSELOR'S VIEWS ON LIFELONG LEARNING WITHIN THE CONTEXT OF VOCATIONAL GUIDANCE

Fatma ÇETİN¹

¹Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı
e-mail: fatma.cetin6@ogr.sakarya.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye yönelik görüşlerini ve bu görüşlerini mesleki rehberlik bağlamında ele alarak öğrencilere nasıl aktardıklarını tespit etmek amaç edinilmiştir. Araştırmada sosyal bilimler alanında en yaygın kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan "anket" tekniği kullanılmıştır. Anket formlarının bilgisayar ortamına aktarılması formlardan elde edilen veriler SPSS 25.0 programları aracılığı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik ve yaşam boyu öğrenme durumlarının belirlenmesi için frekans ve yüzde analizi gibi tanımlayıcı analizler, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için ki-kare analizleri yapılmıştır. Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin %71,7'sinin kadın, %28,3'ünün erkek, %38,3'ünün lisans, %61,7'sinin yüksek lisans mezunu, %27,5'inin 1-5 yıl tecrübe, %35,8'inin 6-10 yıl ve %36,7'sinin 11 yıl ve üzeri tecrübededir. Rehber öğretmenlerin %71,7'si yaşam boyu öğrenmeyi meslek rehberlik ile doğrudan ilişkilendirirken, %28,3'ünün dolaylı yoldan ilişkilendirdiği belirlenmiştir. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile eğitim durumu arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=6,181$, $p=0,013$; $p<0,05$). Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile mesleki tecrübeleri arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,138$; $p>0,05$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun 11 yıl ve üzeri tecrübeye sahipken dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun 6-10 yıl tecrübeye sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rehber Öğretmenler, Yaşam Boyu Öğrenme, Meslek, Mesleki Rehberlik, Değişim

JEL KODU: I2

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the school counselor's views on lifelong learning, and to establish, by discussing these views in the context of vocational guidance, how they disseminate their views to their students. The "questionnaire" technique, which is one of the most widely used data collection methods in the field of social sciences, has been employed in this study. The transfer of the questionnaire forms to the electronic environment and the analysis of the data obtained from the forms have been performed through SPSS 25.0 programs. Descriptive analysis such as frequency and percentage analysis were performed to establish the demographic and lifelong learning status of the participants, and also the chi-square analysis was carried out to observe the correlation. It is established that while 71.7% of directly associate the lifelong learning with the vocational guidance, the other 28.3% indirectly associate it. As a result of the chi-square analysis, the correlation between the status of the school counselor's to associate lifelong learning with vocational guidance and their educational status was found to be significant. ($X^2=6,181$, $p=0,013$; $p<0,05$). It is also determined as a result of the chi-square analysis that the correlation between the status of the associate lifelong learning with vocational guidance and their professional experiences was not significant ($p=0,138$; $p>0,05$). It is found that while the majority of those who directly associate lifelong learning with vocational guidance have 11 and more years of experience, the majority of those who indirectly associate it have 6-10 years of experience.

Key Words: School counselors, Lifelong Learning, Profession, Vocational Guidance, Variation

JEL CODE: I2

GİRİŞ

Bu araştırmada rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye yönelik görüşlerinin tespit edilmesi ve bu görüşlerini mesleki rehberlik bağlamında öğrencilere nasıl aktardığını araştırmak amaç edinilmiştir. Araştırma bilgi ve yetkinliğin üst düzey önem kazandığı, artan bir rekabetin göze çarptığı günümüz küreselleşen dünyasında yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin, becerisinin mesleki bilgi, beceri ve performans açısından öneminin, okullarda önemli bir görevi olan rehber öğretmenler tarafından, mesleki rehberlik bağlamında nasıl görüldüğünü değerlendirmesi açısından önemli görülmektedir. Alanyazında yaşam boyu öğrenme için farklı tanımlar yapılmıştır (Gününç ve ark, 2012).

Yaşam boyu öğrenme gelişme ve değişmelere uyum sağlama, bireyin karşılaştığı sorunları pratik açıdan çözebilme, sosyokültürel ve ekonomik alana aktif katılım sağlama, bireysel, sosyal ve istihdam açısından beceri, bilgi ve yeteneklerini geliştirme amacı ile bireyin katıldığı formal ve informal tüm öğrenme faaliyetlerini içinde barındıran bir yaklaşımdır (Tileylioğlu, 2007). Yaşam boyu öğrenme hayatın belli bir zaman diliminde, belirli sınırlar içinde çerçevesi çizilmiş olarak sunulan bir yaklaşım değildir. Tüm sınır ve zamanların ötesinde bilgiye ve öğrenmeye hazır oluş ve öğrenmeye açıklıktır, diğer bir söylem ile bilgi artık insanın yanı başındadır. Berberoğlu (2010) bu süreci, bireylerin kapasite ve yetkinliklerini hayat boyunca geliştirdikleri şekilde ifade ederken yaşam boyu öğrenmenin değişmeye açık ve istekli olmanın vurgusunu yapar. Odabaş ve Polat (2008)'ın ifade ettikleri gibi yaşam boyu öğrenme, durmadan değişen şartlara uyum sağlayabilmek için daimi ve hayat boyunca devam eden bir süreci tanımlar. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme bireylere esneklik ve uyum kolaylığı sağlar, böylelikle birey etkin olarak çalışma ve toplum hayatında yer edinir.

Yaşam boyu öğrenme, formal eğitim sistemi içinde ve dışında farklı çevrelerde olabilmekte ve bunun bir sonucu olarak okul dışı öğrenmelerinde önemi daha fazla artmaktadır (Bağcı, 2011). Yaşam boyu öğrenmenin insana sunduğu olanakların kullanılması, becerilerin geliştirilmesi, bireylerin nitelikli öğrenme yaşantılarına ve farklı öğrenme etkinliklerine eşit ve açık olarak erişmesini sağlamak içindir ve bu hususta erişim sağlamada eğitim kilit roldedir (Turan, 2005). Dolayısı ile yaşam boyu öğrenme, örgün eğitim için bir alternatif değil aksine onun tamamlayıcısıdır, bu yönü ile yaşam boyu öğrenmeyi örgün eğitim ile iç içe ve örgün eğitimin bütünleyicisi olarak değerlendirmek mümkündür (Berberoğlu, 2010). Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme eğitim faaliyetlerine bütüncül bir yaklaşım sergiler ve öğrenmeye erişimi sosyal ve bireysel olarak paylaşılan bir sorumluluk olarak belirtir (Kurt, 2000; Budak, 2009).

Yaşam boyu öğrenme, Avrupa Komisyonu tarafından: “Bilgi ve beceri yanında kişisel, toplumsal ve ekonomik yaşamda ayakta kalmaya yarayacak, yaşamın her anında sürdürülen öğrenme etkinlikleri” olarak tanımlanmıştır (aktaran, Yavuz Konakman & Yanpar Yelken, 2014). Yaşam boyu öğrenme kavramı, 1970’te Paul Lengrand’ın UNESCO Konferansı’nda sunulan “Yaşam Boyu Öğrenmeye Giriş” isimli bildiri de gündeme gelmiş ve kavram eğitimde yeniden yapılanmada kilit bir rol olmuştur. Öte yandan, 1972’de, Uluslararası Eğitimi Geliştirme Komisyonu’nun yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğine vurgu yapan “Dünya Eğitiminin Bugünü ve Yarını” raporunda eğitimin bireyleri geleceğe hazırlamaya yönelik resmi ve gayriresmi yollarla ve yaşam boyu sürecek bir çalışma olması kararına varılmıştır (Polat & Odabaş, 2008). Raporda dile getirilen öneriler: Eğitim okul yaşı ve okul binaları ile sınırlanamaz, okul eğitimini ve okul dışı eğitimi kapsayan tüm eğitsel etkinliğin, eğitim için temel bileşen olarak görülmeli, eğitsel faaliyetler daha esnek olmalı ve eğitim yaşam kadar uzun bir var oluşsal süreklilik olarak tasarlanmalıdır. Öte yandan 1970’te UNESCO’nun yaptığı “Learning to Be” ya da “Faure” raporu olarak anılan belge, yaşam

boyu öğrenme kavramına öncülük eden bir belge olması bakımından önem taşır (Akkuş, 2008).

Yaşam boyu öğrenme öğrenmede fırsatlar yaratarak bireylerin kişisel gelişimlerini sağlarken (Güleç ve ark, 2012), çeşitli donanımlar ile yetkinleşmesi sağlarken, ülkeler için de nitelikli iş gücünü ortaya çıkarmakta toplumsal ve ekonomik kalkınmada rol oynamaktadır (Samancı & Ocakçı, 2017). Avrupa Komisyonu, Memorandumda yaşam boyu öğrenme “toplumsal bütünleşme”, “aktif yurttaşlık”, “mesleki ve kişisel gelişim, uyum” ve ‘iş yaşamı için eğitim ve yetiştirmede zorunlu bir araç’ olarak değerlendirilmektedir (Kıvrak, 2007). Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme ülkelerin en önemli varlığı olan insan kaynağının niteliğinin yükseltilmesinde, ekonomiye kazandırılmasında ve istihdam edilebilirlikte önemli bir araç olarak ortaya çıkmaktadır (Aksoy, 2013).

Yaşam boyu öğrenme her ne kadar istihdam edilebilirlik ve ekonomik politikalar açısından nitelikli iş gücü yetiştirme hedefinde (Duman, 2006) olsa da sonuçta birey bu noktada kendi kişisel serüvenini yaşamaktadır. Yaşam boyu öğrenme, bireyler için bir gelişim ve ilerlemenin destekçisi olarak görüldüğü zaman, bireyin mesleğinde de sahip olduğu tüm potansiyeli açığa çıkarması açısından bir rehber olarak nitelendirilebilir. Meslek, insanlık için yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, birtakım eğitim süreçlerinden geçerek kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, etkinliklerin tamamını ifade eder (Kuzgun, 2006). Bu mesleki etkinliklerin kuralları toplum tarafından konulmuştur ve böylece toplumda bireylerin bu becerilere dayalı faaliyetleri gerçekleştirmek için daima bir arayış, merak, öğrenme ve üretme isteği içinde olması önemlidir. (Akkuş, 2008). Bu merak ve ilginin her zaman canlı kalması yeniliklere uyum sağlamasında doğru kaynaklara ulaşmak ve doğru yöneltme hizmetleri sunulması mesleki rehberlik hizmetleri içinde değerlendirilir. Bu bağlamda, ülkeleri kalkındırma çalışmalarında bireyler için, mesleki gelişimin süreçlerinde (Tan, 2000) üreten ve geleceğe dönük, gelişmeye ve gelişmelere hazır özellikler kazandırmak yaşam boyu öğrenmenin felsefesi içinde çağdaş eğitim anlayışının hedefleri yönünde, bireylerin mesleki seçim ve tercihlerini oluşturmada önemlidir. Dolayısı ile sözü edilen bu amaçlar, eğitim sürecinde mesleki rehberlik hizmetleri yolu ile sağlanabilir (Yeşilyaprak, 2010). Mesleki rehberlik kavramını 1970’li yıllarda ‘kariyer rehberliği ve psikolojik danışmanlığı’ şeklinde, okullarda verilen bir hizmet olarak ortaya konulmuş ve daha sonraları, daha çok yaşam boyu sunulan bir hizmet şeklinde değerlendirilmiştir (Korkut, 2007). Mesleki rehberlikteki bu anlayış değişikliği ile çeşitli nedenlerden dolayı örgün eğitim dışında kalanlardan, eğitimini tamamladığı halde iş bulamayan ya da işsiz kalan, mesleğini değiştirmek isteyen, mesleğinde daha iyi olmak isteyen açıkçası geniş bir yelpazede ve alanda tüm bireylerin yararlanabileceği bir yaklaşım olarak işlevleri çoğalmıştır. Bu bağlamda, Yeşilyaprak (2010) mesleki rehberlik hizmetleri tüm yaşam boyu devam eder; yalnızca okul dönemi ve sınavlar sonrası tercihler ile sınırlı değildir. Öte yandan bireyin mesleği ve meslekten aldığı doyum bireyin yaşamında mühim bir yere sahiptir (Katanalp Biroğlu & Engin Deniz, 2017). Bundan dolayı bireye sunulacak mesleki rehberlik desteği; Avrupa Komisyonu Memorandumda vurguladığı gibi yaşam boyu öğrenmede mesleki ve kişisel gelişim, uyum, iş yaşamı için eğitim ve yetiştirmeye hazırlık için hizmet verecek şekilde düzenlenmesi hem yararlı, hem de zorunludur (Selçuk Göksan ve ark, 2009).

Bu bağlamda, ülkemizde mesleki rehberlikle ilgili kurumların bazıları: ‘‘Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), üniversiteler, özel sektör, ticaret birlikleri, iş ve işveren dernekleri ile bazı sivil toplum örgütleri’’dir. MEB dikkate alındığında okullarda rehber öğretmen ve psikolojik danışmanlar ile sınıf rehber, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) çalışan psikolojik danışmanlar mesleki rehberlik ile ilgili görev ve sorumluluk sahibidirler. Okullarda görev yapan rehber öğretmen ve psikolojik danışmanlar artık sadece mesleki bilgi verme ve rehberlik yapmaktan sorumlu değildirler. Bu çerçevede öğrencilerin ‘kişisel, sosyal, eğitimsel ve mesleki gereksinimleri’ (Korkut, 2007)

doğrultusunda bir anlayış ile yaşam boyu öğrenmeye ve tüm alanlara açıklık anlayışına doğru yön değiştirmeye başlamıştır

Özetle yaşam boyu öğrenme örgün ve yaygın öğrenmeyi, teknik eğitim ve becerileri edinmeyi sağlayan toplu çalışmaları, işte edinilen mesleki becerileri ve öteki bilgi, anlayış ve becerilerin edinilmesine yol açan tüm öğrenmeleri bir arada bulundurur (Güleç vd, 2012). Bu bağlamda, mesleki rehberlikte sadece okul kademelerinde sunulan bir hizmet değil, aynı zaman da bireyin hayatı boyunca ihtiyaç duyabileceği (Korkut, 2007; Yeşilyaprak, 2010) bir hizmet alanıdır ve yaşam boyu öğrenme yaklaşımı içinde yer edinir. Bu açıdan mesleki rehberlik hizmetlerine gelişim ve dönüşüm içinde bireyler her zaman ihtiyaç duyabilirler. Bu hususta yaşam boyu öğrenme ve mesleki rehberlik çalışmalarında tüm paydaşlara görev düşmekle beraber, bu araştırma kapsamında sadece rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme ve mesleki rehberliğe yönelik görüşleri ve güncel olarak ne tür çalışmalar yaptıkları tespit edilmeye çalışılmıştır.

MATERYAL ve METOT

Çalışma Grubu

Araştırma İstanbul'da görev yapan 120 rehber öğretmenin basit tesadüfi örnekleme yöntemi ve araştırmaya gönüllü olarak katılımları ile yürütülmüştür. Bu yöntem örnekleme ulaşırken kolaylık ve uygulamaya olanak sunar (Büyüköztürk ve ark, 2016: 81). Araştırma nicel yöntemlerin kullanıldığı, var olan durumu geniş bir şekilde değerlendirme olanağı veren tarama modellerinden ilişkisel tarama niteliğindedir. "Tarama araştırmalarının amacı genellikle araştırma konusu ile ilgili var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmaktır. Bu amaca yönelik olarak tarama araştırmalarında genellikle geniş bir kitleden araştırmacı tarafından belirlenen cevap seçenekleri kullanılarak bilgi toplanır." (Büyüköztürk ve ark, 2016: 177).

Veri Toplama Tekniği

Araştırmada sosyal bilimler alanında en yaygın kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan "anket" tekniği kullanılmıştır. Anket formu rehber öğretmenlerin mesleki rehberlik bağlamında yaşam boyu öğrenmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesi için 7 soru sorulmuştur. Soruların kısa, açık ve net olmasına dikkat edilmiştir. Anket formuna ait sorular (Ek-1)'de verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada sosyal bilimler alanında en yaygın kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan "anket" tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır (Ek-1). Formun ilk bölümünde rehber öğretmenlerin demografik bilgilerinden cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki tecrübeleri sorulmuş anketin ikinci bölümünde ise rehber öğretmenlerin mesleki rehberlik bağlamında yaşam boyu öğrenme yönelik görüşlerine ait 7 adet soruya yer almaktadır. Anket formları rehber öğretmenlere, araştırmanın amacı ile ilgili kısa bir bilgilendirme notuyla birlikte yüz yüze görüşme sağlanarak iletilmiştir. Anket formlarında verilen yanıtların güvenilirliğini arttırmak üzere, formlarda isim-soyisim veya katılımcıların kimliklerine ilişkin herhangi bir bilginin paylaşılmaması, paylaşılması halinde bu verilerin silineceği bilgisi veri toplama esnasında rehber öğretmenlere aktarılmıştır. Katılımcılar tarafından ankete yapılan geri dönüş kapsamında 123 soru formu titizlikle incelenmiş, bunun neticesinde hatalı ve/veya eksik doldurulduğu tespit edilen 3 soru formu çıkartılmış, kalan 120 soru formu değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Anket formlarının bilgisayar ortamına aktarılması formlardan elde edilen veriler SPSS 25.0 programları aracılığı ile analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik ve yaşam boyu öğrenme durumlarının belirlenmesi için frekans ve yüzde analizi gibi tanımlayıcı

analizler yapılmış, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için ki-kare analizleri yapılmıştır.

Araştırma Hipotezleri

Araştırma kapsamında kurulan hipotezler aşağıda verilmiştir:

H1: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlikle ilişkilendirme durumu ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile tecrübe düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda cesaretlendirilme şekilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere aktarım şekilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarmaya çalıştıkları etkinlikler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında elde edilen verilerin sonuçlarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik yapılarına ait bulgular

Cinsiyet	n	%
Kadın	86	71,7
Erkek	34	28,3
Eğitim Durumu	n	%
Lisans	46	38,3
Yüksek Lisans	74	61,7
Tecrübe	n	%
1-5 Yıl	33	27,5
6-10 Yıl	43	35,8
11 Yıl veya üzeri	44	36,7
Toplam	120	100

Araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin %71,7'sinin kadın, %28,3'ünün erkek, %38,3'ünün lisans, %61,7'sinin yüksek lisans mezunu, %27,5'inin 1-5 yıl tecrübe, %35,8'inin 6-10 yıl ve %36,7'sinin 11 yıl ve üzeri tecrübeye oldukları belirlenmiştir.

Tablo 2. Rehber öğretmenlerin öğrencileri farklı uluslararası programlara katılma hakkında bilgi verici, tanıtıcı ve teşvik edici çalışmalarını olma durumlarına göre dağılımı

Yanıt	n	%
Evet	85	70,8
Hayır	35	29,2
Toplam	120	100

Rehber öğretmenlerin %70,8'inin öğrencileri farklı uluslararası programlara katılma hakkında bilgi verici, tanıtıcı ve teşvik edici çalışmalar yaptıkları belirlenirken %29,2'sinin ise bu tarz bir çalışma yapmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 3. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmenin önemine sahip bireyler yetişmesi için sundukları katkılara göre dağılımı

Yanıt	n	%
Fen ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri takip ederek onlarla gelişmeleri paylaşıyorum	70	58,3
Avrupa da bu alanlarda yapılan projeleri takip ederek öğrencilerimle paylaşıyorum	50	41,7
Toplam	120	100

Rehber öğretmenlerin %58,3'ünün yaşam boyu öğrenmenin önemine sahip bireyler yetişmesi için fen ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri takip ederek onlarla gelişmeleri paylaştıkları, %41,7'sinin ise Avrupa'da bu alanlarda yapılan projeleri takip ederek öğrencilere paylaşarak katkılar sundukları belirlenmiştir.

Tablo 4. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme şekillerine göre dağılımı

Yanıt	n	%
Doğrudan ilişkili	86	71,7
Dolaylı ilişkili	34	28,3
Toplam	120	100

Rehber öğretmenlerin %71,7'si yaşam boyu öğrenmeyi meslek rehberlik ile doğrudan ilişkilendirirken, %28,3'ünün dolaylı yoldan ilişkilendirdiği belirlenmiştir.

Tablo 5. Rehber öğretmenlerin öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme konusunda cesaretlendirilme şekillerine göre dağılımı

Yanıt	n	%
Teknolojinin hızlı geliştiğini ve ayak uydurulması gerekliliğinden bahsediyorum	54	45,0
Öğrenmenin yaşı olmadığını belirterek örnekler veriyorum	40	33,3
İleri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsediyorum	26	21,7
Toplam	120	100

Rehber öğretmenlerin %45'i öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda teknolojinin hızlı geliştiğini ve ayak uydurulması gerekliliğinden bahsederek cesaretlendirdiği, %33,3'ünün öğrenmenin yaşı olmadığını belirterek örnekler verdikleri, %21,7'sinin ise ileri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsederek yaşam boyu öğrenme konusunda öğrencileri cesaretlendirdiği belirlenmiştir.

Tablo 6. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere aktarım şekline göre dağılımı

Yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere nasıl aktarıyorsunuz?			
Yanıt	n	%	
Konferanslar	46	38,3	
Seminerler	39	32,5	
TEDX konuşmaları izleterek	35	29,2	
Toplam	120	100	

Rehber öğretmenlerin %38,3'ü yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere konferanslar ile aktardıkları, %32,5'inin seminerle ile aktardığı, %29,2'sinin ise TED-X konuşmalarının izleterek aktardıkları belirlenmiştir.

Tablo 7. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme düzeyinin önemine ait dağılımı

Mesleki rehberlik bağlamında meslekler açısından değerlendirildiğinde yaşam boyu öğrenmenin önemini ne düzeyde görüyorsunuz?

Yanıt	n	%	
Çok Önemli	86	71,7	
Önemli	34	28,3	
Toplam	120	100	

Rehber öğretmenlerin %71,7'si yaşam boyu öğrenme düzeyini çok önemli görürken, %28,3'ü önemli görmektedir.

Tablo 8. Rehber öğretmenlerin mesleki rehberlik bir süreç olarak değerlendirildiği zaman öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarma biçimlerine göre dağılımı

Mesleki rehberlik bir süreç olarak değerlendirildiği zaman bu süreçte öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarmak için hangi çalışmalarını yapıyorsunuz?

Yanıt	n	%	
İş başı eğitimlerini gezdirme	45	37,5	
Halk eğitim kurumları ile koordinasyon	37	30,8	
Üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinden yararlanma	38	31,7	
Toplam	120	100	

Rehber öğretmenlerin %37,5'i öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini iş başı eğitimlerini gezdirerek aktardığı, %30,8'i halk eğitim kurumları ile koordinasyonu ile aktardığı, %31,7'sinin üniversitelerin sürekli eğitim merkezini tanıtarak yaşam boyu öğrenme felsefesini aktardıklarını belirlenmiştir.

Hipotezlere İlişkin Bulgular

Tablo 9. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile eğitim durumu arasındaki ilişki

Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?	Eğitim Durumu			X ²	sd	p	
	Lisans	Yüksek Lisans	Toplam				
Doğrudan ilişkili	n	27	59	86	6,181	1	0,013*
	%	31,4	68,6	100,0			
Dolaylı ilişkili	n	19	15	34			
	%	55,9	44,1	100,0			
Toplam	n	46	74	120			
	%	38,3	61,7	100,0			

***p<0.05**

H1: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile eğitim durumu arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=6,181$, $p=0,013$; $p<0.05$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans mezunu olduğu belirlenirken dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile tecrübe düzeyleri arasındaki ilişki

Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?	Mesleki Tecrübe				X ²	sd	p	
	1-5 Yıl	6-10 Yıl	11 Yıl veya üzeri	Toplam				
Doğrudan ilişkili	n	23	27	36	86	3,964	2	0,138
	%	26,7	31,4	41,9	100,0			
Dolaylı ilişkili	n	10	16	8	34			
	%	29,4	47,1	23,5	100,0			
Toplam	n	33	43	44	120			
	%	27,5	35,8	36,7	100,0			

H2: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile tecrübe düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile mesleki tecrübeleri arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,138$; $p>0.05$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun 11 yıl ve üzeri tecrübeye sahipken dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun 6-10 yıl tecrübeye sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda cesaretlendirilme şekilleri arasındaki ilişki

Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?	Öğrencileri yaşam boyu öğrenme konusunda nasıl cesaretlendiriyorsunuz?				Toplam	X ²	sd	p
	Teknolojinin hızlı geliştiğini ve ayak uydurulması gerekliliğinden bahsediyorum	Öğrenmenin yaşı olmadığını belirterek örnekler veriyorum	İleri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsediyorum					
Doğrudan ilişkili	n 52 % 60,5	34 39,5	0 0,0	86 100,0	85,399	2	0,000**	
Dolaylı ilişkili	n 2 % 5,9	6 17,6	26 76,5	34 100,0				
Toplam	n 54 % 45,0	40 33,3	26 21,7	120 100,0				

**p<0.01

H3: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda cesaretlendirilme şekilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrencileri cesaretlendirme şekli arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=85,399$; $p=0,000$; $p<0.01$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilerini teknolojik hızlı geliştiği ve ayak uydurması gerekliliğinden bahsederek cesaretlendirdiği, dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun ileri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsederek cesaretlendirdiği belirlenmiştir.

Tablo 12. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere aktarım şekilleri arasındaki ilişki

Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?	Yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere nasıl aktarıyorsunuz?				Toplam	X ²	sd	p
	Konferanslar	Seminerler	TEDX konuşmaları izleterek					
Doğrudan ilişkili	n 46 % 53,5	30 34,9	10 11,6	86 100,0	50,729	2	0,000**	
Dolaylı ilişkili	n 0 % 0,0	9 26,5	25 73,5	34 100,0				
Toplam	n 46 % 38,3	39 32,5	35 29,2	120 100,0				

**p<0.01

H4: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere aktarım şekilleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile yaşam boyu öğrenmenin öğrencilere aktarım şekli arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=50,729$; $p=0,000$; $p<0.01$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun konferanslar ile öğrencilere yaşam boyu öğrenmeyi aktardıkları, dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun TED-X konuşmalarını izleterek öğrencilere yaşam boyu öğrenmeyi aktardıkları belirlenmiştir.

Tablo 13. Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda cesaretlendirilme şekilleri arasındaki ilişki

Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?	Mesleki rehberlik bir süreç olarak değerlendirildiği zaman bu süreçte öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarmak için hangi çalışmalar yapıyorsunuz?				X ²	sd	p	
	İş başı eğitimlerini gezdirme	Halk eğitim kurumları ile koordinasyon	Üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinden yararlanma	Toplam				
Doğrudan ilişkili	n	17	31	38	86	43,150	2	0,000**
	%	19,8	36,0	44,2	100,0			
Dolaylı ilişkili	n	28	6	0	34	43,150	2	0,000**
	%	82,4	17,6	0,0	100,0			
Toplam	n	45	37	38	120	43,150	2	0,000**
	%	37,5	30,8	31,7	100,0			

**p<0.01

H5: Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini hangi çalışmalar ile aktarılma arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile öğrenci ve rehber öğretmenlere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarım şekli arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=43,150$; $p=0,000$; $p<0.01$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinden yararlanma ile öğrenci ve rehber öğretmenlere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktardıkları, dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun iş başı eğitimlerini gezdirerek öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktardıkları belirlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Rehber öğretmenlerin %71,7'sinin kadın, %28,3'ünün erkek, %38,3'ünün lisans, %61,7'sinin yüksek lisans mezunu, %27,5'inin 1-5 yıl tecrübe, %35,8'inin 6-10 yıl ve %36,7'sinin 11 yıl ve üzeri tecrübeye oldukları bu araştırmada bulgular alanyazın ışığında tartışılmaya çalışılacaktır. Rehber öğretmenlerin %70,8'inin öğrencileri farklı uluslararası programlara katılma hakkında bilgi verici, tanıtıcı ve teşvik edici çalışmalar yaptıkları belirlenirken %29,2'sinin ise bu tarz bir çalışma yapmadıkları belirlenmiştir. Rehber öğretmenlerin %58,3'ünün yaşam boyu öğrenmenin önemine sahip bireyler yetişmesi için fen ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri takip ederek onlarla gelişmeleri paylaştıkları, %41,7'sinin ise Avrupa'da bu alanlarda yapılan projeleri takip ederek öğrencilere paylaşarak katkılar sundukları belirlenmiştir. Bu bulgunun bir nedeni, araştırmanın çalışma grubunu oluşturanların mesleki rehberlikle doğrudan ilgili kişiler olmasıdır. Diğer bir neden rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yaşam boyu öğrenmeyi önemli görmesi sadece mesleki rehberlikle değil aynı zamanda mesleki bir gereklilik ve yetkinlikleri ile bilgiyi, bilimi takip etme ve güncel gelişmeleri sorumlu oldukları öğrenci ve topluma aktarma görevleri bulunduğu ile ilgili olabilir. Rehber öğretmenlerin %71,7'si yaşam boyu öğrenmeyi meslek rehberlik ile doğrudan ilişkilendirirken, %28,3'ünün dolaylı yoldan ilişkilendirdiği belirlenmiştir. Rehber öğretmenlerin %45'i öğrencilerin yaşam boyu öğrenme konusunda teknolojinin hızlı geliştiğini ve ayak uydurulması gerekliliğinden bahsederek cesaretlendirdiği, %33,3'ünün öğrenmenin yaşı olmadığını belirterek örnekler verdikleri, %21,7'sinin ise ileri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsederek yaşam boyu öğrenme konusunda öğrencileri cesaretlendirdiği belirlenmiştir. Bu bulgu rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmenin felsefesine sahip oldukları ve bu yönde çalışmalar yaptıklarının göstergesi olarak değerlendirilebilir. Rehber öğretmenlerin %38,3'ü yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere konferanslar ile aktardıkları, %32,5'inin seminerle ile aktardığı, %29,2'sinin ise TED-X konuşmalarının izleterek aktardıkları belirlenmiştir. Bu bulgunun bir

nedeni araştırmaya katılanların metropol kentte yaşıyor olmalarıdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde her türlü eğitim olanağı, eğitim ile ilgili her türlü çalışmaya (ulusal ve uluslararası konferanslar, seminerler, sergiler, geziler, işbaşı eğitimler gibi mesleki gelişime yönelik her türlü faaliyet) erişebileceği, doğrudan katılım sağlanabileceği bir merkezde bulunmaları olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda rehber ğretmenler ‘Hayat Boyu ğrenme Strateji Belgesi’nde vurgulanan ulusal ve il düzeyi farkındalık çalışmalarını (HB Strateji Belgesi, 2014-2018), yazılı ve görsel medya yolu ile tanıtma (Yeşilyaprak, 2011) alışmalarını etkili şekilde yerine getirdikleri ifade edilebilir. Yaşam boyu öğrenmenin, hayatın her döneminde kişisel gelişim için fayda sağladığı (şahin & Arcagök, 2014), ‘psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberliğin öğrencilere katkısına ilişkin algıladıkları metaforların incelenmesi’ çalışmasında Balcı (2017) psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberliği ‘‘ışık, fener, pusula ve yol gösterici’’ gibi metaforlar ile ilişkilendirdiklerini ifade etmiştir. Bu bağlamda araştırmanın rehber öğretmenlerin %71,7’si yaşam boyu öğrenme düzeyini çok önemli görürken, %28,3’ önemli görmektedir bulgusu ile uyumaktadır. Öte yandan bu bulgu rehber öğretmenlerin büyük çoğunluğunun lisansüstü eğitim almış olmaları ile ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda bilgi ve uzmanlık arttıa rehber öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirmeleri, çalışmalarında yaşam boyu öğrenmeyi merkeze alıp, güncel ve fen-teknoloji odaklı yaklaşma düzeyleri artmış ve bunu da öğrencilerine bu yönde aktarma eğilimi göstermişlerdir. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenmede teknolojiyi kullanımının non-formal veya mesleki gelişimle çok yüksek bir ilişkisi olduğunu, yaşam boyu öğrenmenin kişisel ve sosyal yönden beklenen hedeflere ulaşması için etkin rehberlik çalışmaları gereklidir (Tan & Morris 2006; Diker Coşkun, 2009).

Rehber ğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile ilişkilendirme durumu ile ğrenci ve rehber öğretmenlere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarım şekli arasındaki ilişki ki-kare analizi sonucu anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=43,150$; $p=0,000$; $p<0.01$). Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile doğrudan ilişkilendirenlerin büyük çoğunluğunun üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinden yararlanma ile ğrenci ve rehber öğretmenlere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktardıkları, dolaylı yoldan eşleştirenlerin büyük çoğunluğunun iş başı eğitimlerini gezdirek ğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktardıkları belirlenmiştir. Bu bulgu Korkut (2007)’un yaptığı araştırmasında ‘‘psikolojik danışmanların lisans ya da lisansüstü eğitim durumlarına göre lisansüstü eğitim alanların aile görüşmelerine daha fazla önem verdikleri, grupla çalışmaları daha fazla yaptıkları, st eğitim kurumları hakkında bilgi vermek’’ olduğu gibi sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Sonuç olarak bireylerin sahip olduğu mesleğin (kariyer durumlarının) şekillenmesi uzun soluklu aşamalar sonucunda gerçekleşmektedir. Kişisel ve mesleki gelişimi istihdamın artılması için ihtiyaç duyulan beceriler, doğru bilgiye ulaşması ve doğru tercihler yapması süreci yaşam boyu rehberlik anlayışının gerekliliğini ortaya koymaktadır (HB Strateji Belgesi, 2014-2018). Başka bir ifade ile bireyler artık tek bir meslekte ilerlemiyor, farklı alanlarda potansiyel sergileme çabası içindeler. Günümüz dünyasının sunduğu fırsatlar sayesinde ve büyük gerçek küreselleşmenin bir sonucu olarak bireyler sürekli bir yarışın içinde ve ülkelerde uluslararası rekabetle mücadele etmek durumundadır. Bu gerçeğin ekseninde yaşam boyu öğrenmenin ve mesleki rehberlik hizmetlerinin her zaman olduğundan daha önemli bir yere sahip olması gerektiği ifade edilebilir.

Bu araştırma İstanbul’da görev yapan rehber öğretmenler ile yapılmıştır. Gelecek araştırmalar için Türkiye’nin farklı şehirlerinde yapılması, eğitim olanaklarının daha az olduğu okulda görev yapan rehber öğretmenler ile çalışılması önerilebilir. Böylelikle kısıtlı imknlara rağmen yaşam boyu öğrenme çalışmalarının desteklenmesi ve mesleki rehberlik hizmetlerinin durumu tespit edilebilir. Başka bir araştırma nerisi de ğrenci görüşleri alınarak yaşam boyu öğrenme ve mesleki rehberlik çalışmalarının niteliğine yönelik çalışmalar yapılabilir. Son

olarak okullarda rehberlik hizmetleri sunulurken yaşam boyu öğrenme yaklaşımı ve felsefesine daha fazla vurgu yapılmalı ve bu hizmetler sunulurken veli ile ilişkiler bağlamında aileler ile işbirliği içinde bulunulmalı ve dolaylı olarak topluma doğru yayılan bir tutum benimsenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, N. (2008). *Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak 2006 pisa sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Aksoy, M. (2013). Kavram olarak hayat boyu öğrenme ve hayat boyu öğrenmenin avrupa birliği serüveni. *Biliş Kış*(64), 23-48.
- Arcakök, S., & Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 394-417.
- Bağcı, E. (2011). Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de yaşam boyu eğitim politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173.
- Balcı, S. (2017. October). *Psikolojik danışman adaylarının mesleki rehberliğin öğrencilere katkısına ilişkin metaforik algılarının analiz edilmesi*. In ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies).
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam boyu öğrenme ile bilgi ve iletişim teknolojileri açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5(2), 113-117.
- Budak, Y. (2009). Yaşamboyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi gereken insan tipi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 693-708.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegemakademi.
- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Duman, A. (2006). Bazı eğitim bilimi kavramlarına ilişkin genel bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 7-8.
- Göksan, T. S., Uzundurukan, S., & Keskin, S. N. (2009). *Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları*. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu. Antalya
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012, December). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.
- Gününç, S., Odabaşı, H., & Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309-325.
- Katanalp, H. B., & Deniz, M. E. (2017). Farklı branş rehber öğretmenlerinin akademik iyimserlikleri ile mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16(2), 814-825.
- Kıvrak , E. (2007). Avrupa Birliği ve Türkiye'de yaşam boyu öğrenme politikaları ve istihdam ilişkisinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Konakman Yavuz, G., & Yanpar Yelken, T. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 29(2), 267-281.
- Korkut, F. (2007). Psikolojik danışmanların mesleki rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile ilgili düşünceleri ve uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 187-197.
- Kurt, İ. (2000). *Yetişkin eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kuzgun, Y. (2006). *Meslek seçimi ve danışmanlığı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MEB. (2014). *Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi ve eylem planı (2014-2018)*. http://hbogm.meb.gov.tr//meb_iys_dosyalar/2014_12/23105226_hbostratejibelgesi_2014_2018.pdf adresinden 03.15.2019 tarihinde alındı.
- Polat, C., & Odabaş, H. (2008). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: bilgi okuryazarlığı*. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı. Antalya. 05.03.2019 tarihinde <http://hdl.handle.net/10760/12661> adresinden alındı
- Samancı, O., & Ocakçı, E. (2017). Hayat boyu öğrenme. *Bayburt Eğitim Fakültesi*, 12(24), 711-722.
- Tan, C. L. (2006). Undergraduate college students, laptop computers, and lifelong learning. *The Journal of General Education*, 54(4), 316-338.
- Tan, H. (2000). Psikolojik danışma ve rehberlik teori ve uygulama. *Öğretmen Kitapları Dizisi*. İstanbul: MEB.
- Tileylioğlu, A. (2007). Türkiye'de hayat boyu öğrenme kavramı ve strateji belgesi taslağının sunumu. *Uluslararası Hayat Boyu Öğrenme Konferansı, 18-19 Nisan 2007*. Ankara: MEB Projeler Koordinasyon Başkanlığı.
- Turan, S. (2005). Öğrenen toplumlara doğru avrupa birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 87-98.
- Yeşilyaprak, B. (2010). Eğitimde rehberlik hizmetleri. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Yeşilyaprak, B. (2011). Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşilyaprak, B. (2012). Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığında paradigma değişimi ve Türkiye açısından sonuçlar: Geçmişten geleceğe yönelik bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 97-118.

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of counselors about life-long learning and to investigate how these opinions are conveyed to students in the context of vocational counseling.

The study is considered important in terms of evaluating how it is regarded in terms of vocational counseling, life-long learning tendencies and the importance of skills in terms of professional knowledge, skills and performance by school counselors who have an important role in schools in today's globalized world, where knowledge and competence gain top importance and competition are occasionally faced. Life-long learning takes place in different environments both inside and outside of the formal education system, as a result the importance of learning outside of school has increased (Bağcı, 2011). Utility of opportunities offered by life-long learning to people, development of skills is for ensurance of individuals having equal and open access to qualified learning experiences and different learning activities and education has the key role in providing access for this issue (Turan, 2005). In this context, life-long learning demonstrates a holistic approach to educational activities and defines access to learning responsibility shared as socially and individually (Kurt, 2000; Budak, 2009). Therefore, these objectives can be provided by vocational counseling services in the education process (Yeşilyaprak, 2010).

The study was conducted with a total of 120 counselors employed in Istanbul and selected through randomly sampling method and voluntary participation. In the study, the questionnaire technique which is one of the most commonly used data collection methods in social sciences was performed. In the questionnaire, 7 questions were asked to determine the opinions of school counselors on life-long learning in the context of vocational counseling. In the scope of the feedback submitted by the participants, 123 question forms were examined

carefully and as a result, 3 question forms which were found to be faulty and / or incomplete were removed and the remaining 120 question forms were included in the evaluation. Transferring of the data gathered from the questionnaire forms were analyzed through SPSS 25.0 programs. Descriptive analyzes such as frequency and percentage analysis were conducted and chi-square analyzes were performed to examine the correlation among the variables were used to determine the demographic and life-long learning status of the participants. Hypothesis of the study:

H1: There is a significant correlation between the school counselors' status of associating life-long learning with vocational counseling and their educational status.

H2: There is a significant correlation between the school counselors' associating life-long learning with vocational counseling and their experience levels.

H3: There is a significant relationship between school counselors' associating life-long learning with vocational counseling and ways to encourage students in life-long learning.

H4: There is a significant correlation between school counselors' associating life-long learning with vocational counseling and the way that they transfer life-long learning to the students.

H5: There is a significant correlation between the school counselors' associating life-long learning with vocational counseling with the activities that students and parents are trying to convey the philosophy of life-long learning.

The findings will be discussed in the light of the literature by the study including participants of 71,7% of the counselors were female, 28,3% were male, 38,3% were undergraduate, 61,7% were postgraduate, 27,5% had 1-5 years of experience, 35,8% 6-10 years of experience, 36,7% of the counselors had experience of 11 years and above. It was found that 70,8% of the counselors conducted informative, promotional and encouraging studies about participation in different international programs, but 29,2% did not do that kind of work. It was determined that 58,3% of the counselors follow the developments in the fields of science and technology so as to educate individuals who have the importance of life-long learning and share the developments with them, 41,7% of them share the projects in these areas in Europe and share them with the students. One reason behind this finding is that the participants of the study were directly related to vocational counseling. Another reason may be that the majority of school counselors consider that lifelong learning is important, not only with vocational counseling, but also with a professional requirement and competence, information, science, and transferring current developments to the students and society for whom they feel responsible. It was determined that 71,7% of the school counselors directly correlated life-long learning with vocational counseling, 28,3% indirectly correlated. It was determined that 45% of the counselors encouraged the students to learn about life-long learning by talking about developing technology rapidly and encouraging them to keep up, 33,3% of them gave examples saying that age was not the matter for learning, 21,7% of the participants stated that they encouraged students about life-long learning by mentioning of old people studying at university. This finding can be considered as an indicator that the school counselors have the philosophy of life-long learning and they perform in this way. 38,3% of the counselors reported that they conveyed life-long learning via conferences, 32,5% reported via seminar, 29,2% utilized TED-X lectures. One reason for this finding is that the participants live in the metropolitan city. From this point of view, they live in a place where all kinds of education opportunities can be reached as being in a center where all kinds of activities related to education (national and international conferences, seminars, exhibitions, trips, all kinds of activities for professional development such as on-the-job trainings) can be reached and directly attended. In this context, it can be stated that school counselors have effectively carried out their studies on national and provincial level awareness studies to introduce thorough printed and visual media(LLL Strategy Paper, 2014-2018), which are emphasized in

the Life-long Learning Strategy Document (Yeşilyaprak, 2011). Life-long learning provides benefit for personal development in every period of life (Şahin & Arcagök, 2014), in the study by Balcı (2017) examination of the metaphors perceived by the psychological counselor candidates on the contribution of vocational counseling to the students' vocational counseling of psychological counselor candidates associate them metaphors such as "light, lantern, compass and guide". In this context, 71,7% of the school counselors considered the level of life-long learning as very important, 28,3% of the participants regard as important and parallel with the findings. On the other hand, this finding can be related to the fact that the majority of the school counselors have received postgraduate education. In this context, as knowledge and expertise increased, school counselors' associating life-long learning with vocational counseling, took life-long learning to the center in their studies, increased the current and science-technology oriented approach levels, and showed a tendency to transfer this to their students in this way. In this context, it is necessary that the use of technology in life-long learning has a very high correlation with non-formal or professional development, and effective counseling is required for life-long learning to reach personal and socially expected goals (Tan & Morris 2006; Diker Coşkun, 2009). The correlation between the school counselors' associating life-long learning with vocational counseling and the way of transferring the philosophy of life-long learning to students and school counselors was found to be significant as a result of chi-square analysis ($X^2 = 43,150$; $p = 0,000$; $p < 0,01$). In conclusion, thanks to the opportunities offered by today's world, and as a result of the great real globalization, individuals have to fight against international competition in a continuous race and in national level. It can be stated that life-long learning and vocational counseling services are supposed to have a more important place in the axis of this fact than they were.

EK-1

Değerli Öğretmen,

Bu çalışma "*Rehber Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Görüşlerinin Mesleki Rehberlik Bağlamında Ele Alınması*" konusunda akademik bir çalışmaya veri toplama amacıyla sizlere sunulmaktadır. Elde edilen veriler akademik amacının dışında hiçbir şekilde kullanılmayacak olup verdiğiniz her yanıt için teşekkür ederim.

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
Eğitim Durumu: Lisans Yüksek Lisans Doktora
Mesleki Tecrübeniz: 1-5 Yıl 6-10 Yıl 11 yıl veya üzeri

YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİZ

1) Öğrencileri farklı uluslararası programlara katılmaları hakkında bilgi verici, tanıtıcı ve teşvik edici çalışmalarınız var mı?

- A. Evet
B. Hayır

2) Yaşam boyu öğrenmenin önemine sahip bireyler yetişmesi için ne gibi katkılar sunuyorsunuz?

- A. Fen ve teknoloji alanlarındaki gelişmeleri takip ederek onlarla gelişmeleri paylaşıyorum
B. Avrupa'da bu alanlarda yapılan projeleri takip ederek öğrencilerimle paylaşıyorum

3) Yaşam boyu öğrenmeyi mesleki rehberlik ile nasıl ilişkilendiriyorsunuz?

- A. Doğrudan ilişkili

B. Dolaylı İlişkili

4) Mesleki rehberlik bağlamında meslek seçim sürecinde artan çeşitli seçenekler arasında öğrencileri yaşam boyu öğrenme konusunda nasıl cesaretlendiriyorsunuz?

A. Teknolojinin hızlı geliştiğini ve ayak uydurulması gerekliliğinden bahsediyorum

B. Öğrenmenin yaşı olmadığını belirterek örnekler veriyorum

C. İleri yaşlarda üniversite okuyan kişilerin hayatlarından bahsediyorum

5) Yaşam boyu öğrenmeyi öğrencilere nasıl aktarıyorsunuz?

A. Konferanslar

B. Seminerler

C. TEDX Konuşmaları

6) Mesleki rehberlik bağlamında meslekler açısından değerlendirildiğinde yaşam boyu öğrenmenin önemini ne düzeyde görüyorsunuz?

A. Çok Önemli

B. Önemli

C. Kararsızım

D. Önemsiz

E. Hiç Önemli Değil

7) Mesleki rehberlik bir süreç olarak değerlendirildiği zaman bu süreçte öğrenci ve velilere yaşam boyu öğrenme felsefesini aktarmak için hangi çalışmaları yapıyorsunuz?

A. İş başı eğitimlerini gezdirme

B. Halk eğitim kurumları ile koordinasyon

C. Üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinden yararlanma

Katkılarınız İçin Teşekkür Ederim